VAISENHUSIANERBLADET

UDGIVET AF FORENINGEN:

„DET GODE MINDE"

Nr. 4. | København, April 1906. | 4. Aarg.

Uddrag af Vajsenhusets Aarsberetning.

Det kgl. Vajsenhus er stiftet af Frederik den IV. ved Fundats af 21. Juli 1727.

Dets Virksomhed omfatter forældreløse Børn af alle Stænder i hele Landet.

For Sjællands Stifts Vedkommende understøttes Børnene fra selve Stiftelsen i København, som dog undtagelsesvis ogsaa antager sig Børn fra andre Stifter.

Til Lolland-Falsters Stift, Fyens Stift og de 4 jydske Stifter sender Vajsenhuset aarlig af sine Midler 14,400 Kr. til Understøttelse for derboende forældreløse Børn.

Ansøgninger om Understøttelse fra Vajsenhuset skulle da for de Børns Vedkommende, der bo i Sjællands Stift, indgives til Direktionen for det kgl. Vajsenhus i København. For dem, der bo i de øvrige Stifter, maa Ansøgning indsendes til Stiftsøvrigheden i det Stift, hvor Barnet har sit Ophold.

De forældreløse Børn, der optages i Vajsenhusets Skole, bo ikke paa selve Stiftelsen, men hos Slægtninge eller Plejeforældre i København.

Denne Forandring fra Bopæl og Opdragelse paa selve Stiftelsen til Familiepleje uden for Stiftelsen foregik ved kgl. Resolution af 23. Maj 1826 efter Indstilling af Direktionen i Erkendelse af, at det var et Barn tjenligst at opdrages i Familie, helst hos Slægt eller Venner, eller, hvis ingen saadanne findes, der hvor Ansøgerne, hvem det paahviler at skaffe Barnet et godt Hjem, maatte finde det bedst. Naar Ansøgeren er ude af Stand dertil, kan Vajsenhuset træde hjælpende til.

Hvor Hjemmet ikke yder betryggende Garantier for Barnets gode Opdragelse og ikke forstaar at samarbejde med Skolen paa rette Maade, kan Vajsenhuset flytte Barnet til et andet Hjem.

I disse Plejehjem sker der stadigt Tilsyn gennem Forstander, Viceinspektør og de paagældende Klasselærere og Lærerinder, saa at Forbindelsen mellem Skole og Hjem altid holdes levende. Mindst hver 3. Maaned bliver der afholdt samlet Lærermøde under Forstanderens Ledelse, hvor alle Forhold vedrørende Hjem, Børn og Skole da behandles.

Skolens Elevantal er 270 Børn (135 Drenge og 135 Piger), dels forældreløse (Vajser), dels faderløse.

Af de forældreløse Børn ydes der en Del (for Tiden 120) foruden fri Skolegang ogsaa en aarlig Pengeunderstøttelse, alt efter de ledige Pladsers Antal, og hvor Børnenes Trang og særlige Forhold maatte gøre det ønskeligt; denne Understøttelse bortfalder ved Barnets Konfirmation.

For de forældreløse Børn i Stiftet, der bo udenfor København og nærmeste Omegn, og af en eller anden Grund helst maa forblive paa det Sted, hvor de har deres Tilhold, kan der ansøges om en Pengeunderstøttelse alene (120 Kr. aarlig).

De faderløse har fri Skolegang, Bøger og, for saa vidt de gør sig værdig dertil, ogsaa Konfirmationsudstyr. Endvidere har de Adgang til flere Legater, hvor de maatte gøre sig fortjent dertil.

Som Regel optages kun ægte fødte Børn, »dog kan Vajsenhuset undtagelsesvis og under særlige Omstændigheder antage sig uægte Børn«. Til at komme i Betragtning ved Besættelsen af Pladserne for forældreløse Børn udfordres iøvrigt ifølge Vajsenhusets Fundats og Anordning:

1) at Børnenes Forældre begge er døde, at de efter disse ikke have arvet eller hos Slægtninge og Venner nyde saa meget, at de deraf kunne til Nødtørftighed underholdes.
2) at de har naaet en Alder af 5 à 6 Aar;
3) at de er født i Kongens Riger og Lande, samt
4) at de ikke er behæftet med smitsom Sygdom eller formedelst Legemssvaghed er ubekvemme til Arbejde.

Det ved Hr. Kammerherre Meldahls Initiativ i 1902 paabegyndte Indlæg af elektrisk Belysning i Festsalen og Vestibulen er i Aar blevet gennemført i begge Skolebygningerne.

For at bidrage sit til at knytte Forbindelsen imellem vore vestindiske Kolonier og Moderlandet fastere, har Direktionen i Aar givet sit Minde til

at optage 2 vestindiske Smaabørn (en Dreng og en Pige) foreløbigt paa Prøve. Børnene har gaaet her siden Oktober og er falden godt i Traad med Kammeraterne.

Den 7. Januar 1906 kunde Hr. Bogbindermester J. V. Andersen fejre sit 25 Aars Jubilæum som Haandgærningslærer ved Skolens Pap- og Træsløjdklasse. I Dagens Anledning modtog han fra Direktionen en meget anerkendende Lykønskningsskrivelse og en Pengegave samt mange Vidnesbyrd om Venskab og Sympati fra Skolens Lærere og Lærerinder samt fra Elever, forhenværende og nuværende.

De udgaaede Elever — og da navnlig Vajserne — stræber Vajsenhuset efter Evne, og saa vidt dets Midler strækker, at uddanne i forskellige Retninger og anbringe i gode Stillinger.

Af konfirmerede Drenge er 6 anbragt ved Haandværk, 1 ved Handel, 5 paa Kontor, 1 til Præliminæreksamen, 1 som Sømand, 1 som Gartner og 1 som Mejerist.

Af konfirmerede Piger er 8 anbragt i Tjeneste, 4 ved Husvæsenet, 4 i Forretning, 3 paa Kontor, 2 til Bogholderkursus, 1 til Præliminæreksamen, 1 ved Telefonselskabet og 1 i Kogeskole.

Med de Børn, som bliver anbragt uden for København, i Provinserne, fører Forstanderen Tilsyn ved sine aarlige Inspektions- og Anbringelsesrejser.

Helst anbringes de udgaaede Elever ved Haandværk eller Handel. Uden at paatage sig nogen Forpligtelse stræber Vajsenhuset dog at tage Konsekvensen af sine humane Bestræbelser ved at hjælpe saadanne Elever frem ad den rette Vej, hos hvem der afgjort findes særlig fremragende Evner i en bestemt Retning. Vajsenhusets Elever rekrutteres jo fra alle Samfundslag, hvor Forældre eller Fædre ved deres Død ikke har efterladt sig saa meget, »at Børnene deraf til Nødtørftighed kunne opdrages«. Derfor er der overmaade mange Børn, udgaaede af dannede Hjem, hvis Udvikling er brudt midt under deres Opvækst ved Forældrenes eller Faderens Død, hvorfor Opgaven ikke bør eller kan være at sænke Niveauet for Barnets videre Udvikling og saaledes bringe en helt misvisende Forskydning ind i Barnets eller Familiens Liv. Nej, Opgaven er tværtimod at bevare, hvad der er erhvervet af Dannelse og Udvikling fra tidligere Barneaar og saaledes føre Barnet videre frem, henimod det Maal, som var tilstræbt fra Begyndelsen, og som vilde være naaet, hvis Forsørgerens Død ikke var kommen hindrende i Vejen. »Meningen er ikke«, som Biskop Mynster i 1844 udtalte det, »at Vajsenhuset skal nedsynke til et Soulagement for Fattigvæsenet, men Opgaven maa være den, at Vajsenhusets Værd som Forsørgelsesanstalt aldrig forringes. Vajsenhuset har derfor ikke tilforn nægtet Hjælp til Børnenes videre Fremgang; det har endog holdt Børn til Studeringer o. s. v. Vajsenhusets skønne Bestemmelse er det at træde forældreløse Børn i Faders og Moders Sted, men denne Bestemmelse vilde det kun højst ufuldkomment opfylde, dersom det forlod Børnene, saa snart deres Skoleundervisning var tilendebragt«.

Denne af Biskop Mynster udtalte Opfattelse af Formaalet for Vajsenhusets Virksomhed har været den ledende Grundsætning for alle Stiftelsens Direktioner.

I Konsekvens af denne Opfattelse bestræber Vajsenhuset sig nu for at bevare Forbindelsen mellem Skolen og de udgaaede Elever, da disse ellers oftere mangler al Tilknytning i Livet og saaledes let kan tynges af Følelsen af at høre til »de hjemløse«. Dette sker dels ved at hjælpe med Raad og Daad, saa vidt vi evner, dels ved Aaret rundt, med Undtagelse af de 3 Sommermaaneder Juni, Juli, August, at samle de udgaaede Elever, for saa vidt det kan forenes med deres Livsgerning og Pligter mod denne, her paa Vajsenhuset til selskabelige Sammenkomster under Lærertilsyn i **„Det kgl. Vajsenhus' Ungdomsforening"**, oprettet 1. Septbr. 1891. Møderne holdes paa selve Vajsenhuset, for Pigerne om Mandagen og for Drengene om Torsdagen fra 7—10. Paa disse Aftener læses der Stykker af de bedste danske Forfattere op for dem, eller »Vajsenhuskvartetten« spiller, Drengene øver sig i Skiveskydning o. lign. Den forforrige Aar paabegyndte Række Oplæsninger af danske Skuespil med fordelte Roller, hvori de unge Piger og unge Mennesker samvirker, er fortsat i Aar. Denne Foranstaltning danner saaledes et gavnligt Supplement til Skolens Danskundervisning, hvor der paa Grund af vigtigere Krav tidt ikke levnes megen Tid til videregaaende litterær Paavirkning. Disse Oplæsninger turde formentlig just i denne mere modne Alder øve en frugtbargørende Indflydelse og tilegnes med virkelig Forstaaelse.

Ved Foraarstide foretoges der en større Udflugt med de unge i Nordsjælland.

Der er bestandig i Lokalet fremlagt et stort Udvalg af ypperlige Billedværker og illustrerede Bøger, hvormed de unge lejlighedsvis kan beskæftige sig, samt en betydelig Mængde Stereoskopbilleder fra alle Verdens skønneste Egne, saaledes at der altid er nok til nyttig og fornøjelig Underholdning.

Et Bibliotek, bestaaende af dansk, tysk og engelsk Litteratur, beregnet paa de unges Tarv, er indrettet til Udlaan.

Ved disse Sammenkomster er Forstanderen altid til Stede, saa at de unge, der ved deres Forretninger er hindret i at træffe ham i Kontortiden om Formiddagen, er sikker paa bestandig at kunne træffe ham der, naar de trænger til hans Hjælp eller Raad.

Fra Vajsenhusets første Virksomhed 1727 til 31. Marts 1905 er der udgaaet 2,893 Vajser og fra Skolens Ordning (1824) 1,733 Skolebørn (faderløse).

Fondet til Opførelse af

»Det gode Minde«s eget Hjem

(Stiftet af Hr. Forstander Gandrup)

Kapitalen er nu .....Kr. 1,296,50

Bidrag modtages fremdeles med Taknemmelighed af

BESTYRELSEN.

VAJSENHUSIANA.

Den 2. Marts havde vi en vellykket og talrigt besøgt lille Aftenunderholdning i »D. g. M.« Vi fik her Lejlighed til atter at glæde os over Hr. Anders Andersens Sang og Hr. Poul Olesens Cello-Spil. Hr. Johs. Madsen oplæste en gemytlig lille Fortælling, og til Slut foredrog Hr. Klein, der havde været saa venlig at akkompagnere, adskillige ældre og nyere Viser, der alle modtoges med velfortjent Bifald.

Efter Aftenunderholdningen fik Ungdommen Lejlighed til at faa sig en lille, improviseret Svingom, og først sent skiltes man, enige om at have tilbragt en meget fornøjelig Aften. *Skeptiker.*

Fredag den 16. Marts holdt »D. g. M.« et Diskussionsmøde, som hverken udmærkede sig ved større Tilslutning (der var lige 2 Dusin) eller nogen særlig varm Debat. Alligevel bør vi betragte den Aften som et glædeligt Tidens Tegn, thi den bragte en Genoptagelse af de (nu tilsyneladende skrinlagte) Diskussionsmøder, som i sin Tid af de unge — og under de fleste ældres Sympati og Tilslutning — indførtes i Foreningen.

Mødet var berammet til Kl. 9 præcis, og Klokken var da heller ikke mere end 10,5 da man kunde begynde. Bestyrelsen savnedes, d. v. s. Kassereren var der — men han var nu rigtignok ogsaa Forslagsstiller — derimod gav Hr. Callesen Møde. Man frafaldt Traditionen: at samles om eet Bord — og sad ved diverse smaa i forskellige Klynger. Efter Valg af en Dirigent fik Hr. Holger Larsen Ordet for i korte Træk at fremstille og begrunde sin Plan til Foreningens »Sommerslot«. Tanken var ved Leje eller Køb at erhverve et passende, smukt beliggende Areal, hvor vi til Sommer kunde have det for os selv og undgaa de tidligere Restaurationshaver. Som man vil se: en meget smuk og god Tanke, hvis Virkeliggørelse — i nogenlunde anstændig Form — jo imidlertid støder paa saare mange Vanskeligheder, ikke mindst for en Forening, hvis Midler til sligt Øjemed er stærkt begrænsede. Som praktisk Forretningsmand paaviste Hr. Callesen de store pekuniære og mange praktiske Krav, der vilde melde sig. En i Byens umiddelbare Nærhed, smuk og ved Strand beliggende Grund vilde for det første være dyr at leje, endsige købe, og naar saa hertil kom Nødvendigheden af et passende, rummeligt, indendørs Sted, lidt Marketenteri (Madkurve maatte eventuelt medbringes), lidt Sportsindretning eller anden Underholdning, saa kom vi op paa en ganske antagelig Sum; desuden Risikoen for at blive opsagt et kommende Aar, naar man vel havde faaet sig indrettet paa sit Lejestykke, for at ubudne Gæster til andre Tider kunde indfinde sig og nyde godt af Marketenterens Beholdning og andet. Forslagsstilleren imødegik efter bedste Evne, og d'Hrr. Landsvig, Rønnov, Madsen og flere gjorde deres Bemærkninger for og imod — ikke at forglemme Damerne, af hvilke Frk. Moberg foreslog Dannelsen af et Aktieselskab, medens Frk. Sophie Petersen tænkte sig ved Avertissement i Bladene at faa en privat Have overladt til den ugentlige Mødeaften. I øvrigt savnede Aftenen ikke humoristiske Øjeblikke, som naar f. Eks. de mere fantasifulde allerede i Aanden saa et moderne »Trouville« med Sandbund, Bølgeskvulp, Solnedgang, Maaneskin, Musik etc., eller en mere nøgtern foreslog ved Kartoffeldyrkning at gøre »Grundstykket« indbringende.

Idet man blev enige om at være paa Udkig efter en mulig Chance, sluttede Mødet med, at man til Virkeliggørelse af Frk. Petersens Tanke affattede en Annonce om en *privat Have*, der ønskedes til Leje af en mindre Forening med een ugentlig Mødeaften; man ønskede Adgang til »Havet« og et mindre Lokale til Raadighed. Hr. Callesen var saa god at paatage sig saavel Indrykning som Betaling, og man skiltes i Haab om et godt Resultat.

— Dette, som kom den følgende Uge, var desværre kun negativt, men derfor alligevel ganske interessant. Af tre Reflektanter var der kun een, der fattede vort Savn og tilbød os en Have i Vanløse, kun 10 Minutter fra Damhussøen. — De to andre var umulige; den ene stillede os i Udsigt: 2 hyggeligt møblerede Værelser med Rengøring, som ønskes i et dannet og roligt Hjem, frit og smukt beliggende i herskabelig Ejendom — og den sidste, som var i »kvart Oktav« og med tydelige Spor af at være bleven tørret over Lampen, lød (med Undtagelse af Adressen) i sin indbydende Korthed som følger:

»2 smukt Møblerede Værelser med Udsigt til Harer, og Søndermarken kan erholdes.« —

— — — — —

Ja, nogen Løsning af Sommerlokalespørgsmaalet er altsaa endnu ikke fundet; men det var jo altid et Forsøg. Og lad det ikke afholde os for Fremtiden. Det er sundt og godt at faa forskellige Spørgsmaal under Debat, særlig nu, hvor en ikke uvæsentlig Del af Foreningens Ledelse er lagt i unges Hænder. Vi finder Diskussion i de fleste Foreninger, der rummer Ungdom og Intelligens — »end sige da D. g. M.«. *Jon.*

»En gammel Vajsenhusianer«

har skænket vor Bogsamling 54 Bind forskellig Litteratur.

Vi bringer den anonyme Giver vor bedste Tak og haaber inden ret længe at kunne faa denne rare Forøgelse indlemmet i Biblioteket.

Til Efterfølgelse.

Fra anonym, men absolut paalidelig Kilde hørte jeg forleden et lille Træk, som synes mig saa pænt, at jeg ikke betænker mig paa at lade det gaa videre.

Tvende unge, velkendte Medlemmer sad forgangen Aften og talte om »D. g M.«. I Samtalens Løb spørger den ene:

»Kan et Medlem af Foreningen tillige blive Bidragyder?«

»Ja, selvfølgelig! Hvad skulde der være i Vejen for det?«

»Nej, det mener jeg med, saa indmelder jeg mig ogsaa som Bidragyder.«

»Ja, saa vil jeg gøre det samme.« *Optimist.*

Navneforandring.

Kontorchef ved Københavns Belysningsvæsen, Hr. L. P. V. Madsen fører — ifølge ministeriel Bevilling — fremtidig Familienavnet **Elper.**

Aftenunderholdning.

Den i Programmet til 20. ds. fastsatte Underholdning finder først Sted *Fredag den 27. ds., Kl. 9 præcis.*

Meddelelse fra Bibliotekaren.

Biblioteket vil indtil videre være aabent hver Mødeaften fra **Kl. 9½—10½.**

Festaftener er Biblioteket lukket. RØNNOV.

Indmeldelse af nye Medlemmer modtages af Bestyrelsen. — Kontingent 50 Øre maanedlig for Medlemmer. — Bidragydende 4 Kr. aarlig.

Alle Forenings-Meddelelser sendes til Formanden, Hr. Fuldmægtig *F. Petersen,* Gl. Kongevej 137 ³, V.

C. SØNDENBRO
Frejasgade № 5
Telf: Tgv. 2
MALERMESTER

Vilh. Hansen & Co.

Materialhandel.

Tapet- og Farvehandel

= Telefon 3017. =

30 Nørrebrogade 30.

København N.

Tiden for Fotografering

er nu inde. — Benyt derfor den opportune Lejlighed til at anskaffe Dem et ekstrafint Camera, som kan erholdes med indtil **33⅓ % Rabat** ved Henvendelse til

Ejner J. Rønnov,

»ALBION CAMERA CO.«

Ny Carlsbergvej 24.

Aktieselskabet **Nordisk Brandforsikring**, KØBENHAVN

Garantikapital: 4 Millioner Kroner

overtager **Brandforsikring** og **Indbrudsforsikring** til billigste, faste Præmier og paa kulanteste Betingelser.

Hovedkontor: **Rømersgade 3.**

Angaaende Annoncer til Bladet bedes de ærede averterende henvende sig til Herr Malermester **C. Søndenbro, Frejasgade 5, 2. Sal. Telefon: Tagensvej 2.**

Forretn. grundl. 1815.

Gaa til **Søren Justsen,**

Køhler & Frost's Eftflg,

Pilestræde Nr. 46

Telefon 29373 y **Telefon 29373 y**

og køb Dem et nyt **Uhr**

eller lad det gamle reparere.

Billige Priser.

Villiam Callesen.

Kokes & Briket Import

12. Ved Stranden 12.

Thorvald Bergs Eftf.

Indehaver: SOPHUS JENSEN.

Børnedragter.

Telefon 3740. Købmagergade 32. Telefon 3740.

Telefon 4131 Telefon 4131

ROLUND & Co.

Bredgade 6, St.

Møbeludsalg

Tegninger & Overslag leveres paa Anfordring

Værksted: Forchhammersvej 23.

Telf. 26512

Vesterbros store, billige Confectionshus,

Vesterbrogade 24.

Alle Nyheder for Foraars- og Sommersæsonen er nu tilført Lageret og forefindes i smukt og righoldigt Udvalg.

Johannes Jørgensen.

Nærværende Nr. er indleveret paa Posthuset den 6. April.

Udgivet af Vajsenhusianerforeningen »Det gode Minde« under Ansvar af *Fred. Petersen*
Fr. Weiss' Bogtrykkeri, Købmagergade 60, Kbhvn.